

Úvodní slovo prof. MUDr. Jaroslava Rybky, DrSc., nestora české diabetologie

Význam statistiky v programové péči o nemocné s diabetem

foto © Karel Meister

Vážení a milí,

ke statistickému vyhodnocení mých prvních prací o tuberkulóze a diabetu mě přiměl svým velmi laskavým způsobem pan profesor Syllaba a pan profesor Mikulecký zhodnotil později moji snahu slovy, že se mi zajímavým způsobem podařilo vyhnout se většině zákonů statistiky. Opravdovou lekcí mi ale dal až na Joslinově klinice profesor Andrzej Krolewski, který ovlivnil podstatným způsobem sledování epidemiologických dat o diabetu a jeho komplikacích až do dnešní doby. Každopádně se mu podařilo přesvědčit lékařskou veřejnost o tom, že jedním z charakteristických rysů statistických údajů je, že vedou vždy k zamyšlení.

Dnes se naskytá čtenářům suplementa časopisu Vnitřní lékařství příležitost přečíst deset zajímavých článků, jak co nejučinněji využít datových zdrojů v programové péči o naše nemocné diabetem. Nebylo možno oslovit všechny, kteří by taktéž obohatili toto suplementum, ale řada z nich se opírá o zásadní údaje z prací profesora Jana Škrhy (nechce se mi napsat *seniora*, ačkoli v jeho diabetologických šlépějích dnes už kráčejí i jeho synové) z posled-

ních let. S některými autory suplementa, kteří se této problematice, to je vyhodnocování statistických dat, tedy ekonomickým otázkám terapie diabetu, farmakoterapie a dalších oblastí diabetologie, věnují již léta, jsem měl tu čest spolupracovat i dříve. Dovoluji si vzpomenout podnětných prací profesora Švihovce, kolegy Tomáše Doležala, docenta Duška, docenta Němečka a dalších.

Ze všech zde publikovaných prací vyplývá, jak je diabetologie provázána s kardiologií, ale i s ostatními interními a chirurgickými obory. V posledních letech je diskutována i otázka, zda diabetes mellitus není generalizované kardiovaskulární onemocnění. Tato koncepce má mnoho zastánců, kteří staví na možnosti společného genetického základu – na tom, že obě onemocnění mají multifaktoriální environmentální rizika, progresivní vývoj, narůstající prevalenci, a pro obě onemocnění platí i obdobná preventivní opatření jak v primární, tak v sekundární prevenci. Na druhé straně tato teorie má mnohá omezení. Obě onemocnění jsou komplexní poruchy, které podmiňují celý soubor vzájemně obtížně oddělitelných změn, a právě i statistická analýza dat může přispět k řešení tohoto problému. Analýza dat doplňuje také propojení informací o nemocných diabetem a je podnětná i v mezioborové spolupráci. Nemocný diabetem je odborně i ekonomicky náročný pacient a my k realizaci Národního diabetologického programu ČR potřebujeme, abychom byli úspěšní při jednání o finančním navýšení pro náš obor, dokladovat to obdobnými čísly a obdobnými pracemi, jejichž významná část je Vám právě prezentována.

Přeji Vám zajímavé čtení a ještě zajímavější zamyšlení.

Váš

prof. MUDr. Jaroslav Rybka, DrSc.

Zlín, říjen 2015